

DV Zvončić iz Zagreba

# Prihvaćanje osoba s invaliditetom

Početak kalendarske godine započeli smo s ostvarenjem projekta u suradnji s prof. Željkom Šemper (voditeljica projekta). Rad na projektu s djecom preuzete su odgajateljice starije grupe *Vrapčić* gde. Jasna Rajšp i Božica Moro-Globan u suradnji s defektologinjom Bosiljkom Tasić.

Projekt je izradilo Društvo osoba s paraplegijom i amputacijom s ciljem aktivnog sudjelovanja u društvenoj skrbi i rehabilitaciji, integraciji i svim oblicima društvene pomoći osobama s invaliditetom.

Zbog svakodnevnog suočavanja s nerazumijevanjem okoline nametnula se potreba za kontinuiranom akcijom mijenjanja svijesti i odnosa društva prema osobama s invaliditetom iz čega proizlazi i cilj projekta.

## CILJ PROJEKTA

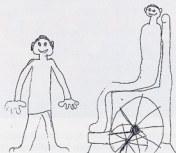
- Sustavno kroz odgojno-obrazovne sadržaje i opću informiranost djelovati na formiranje svijesti i izgradnju stavova prihvaćanja osoba s invaliditetom u djece i mladeži.
- Osobama s tjelesnom invalidnošću omogućiti da upozore na svoju prisutnost u društvu te da kroz aktivnu uključenost u sustav obrazovanja, u socijalnu i radnu sredinu, daju osobni doprinos kao dostojanstveni i vrijedni članovi.

Kako su upravo predškolska djeca populacija s visokim stupnjem adaptivnog potencijala i otvorenosti za nova znanja i iskustva, dobro je da se ovakvim kontinuiranim programom započinje baš na ovoj razini.



## PLAN I PROGRAM AKTIVNOSTI

- inicijalno ispitivanje djece: verbalno - upitnik
- projekтивно-crtež (ispitivanje provodi defektolog ili odgajatelj)
- razgovori na temu: povrede, bolesti



Ja de Zvončić  
20. 01. 2004.

20. 01. 2004.

- čitanje priče *Heidi*
- videoprojeksija crtanog filma *Heidi*
- razgledavanje slikovnice *Heidi* s originalnim fotografijama
- igra uloga na temu likova iz priče *Heidi*
- vođena fantazija na temu likova i scena iz priče *Heidi*
- upoznavanje s invalidskim kolicima: isprobavanje i upravljanje kolicima, sklapanje i rasklapanje kolica
- izrada kulisa, scene i odabir kostima za dramatisaciju
- dramatisacija priče *Heidi*
- druženje djece redovnog vrtića i djece s teškoćama u razvoju: priprema poklona, zajednička igra u sobi i dvorištu
- završno ispitivanje djece: verbalno-upitnik i projekтивно-crtež

Programom nije bio predviđen rad s roditeljima, međutim, procijenili smo da je dobro uključiti roditelje, upoznati ih s ciljem i sadržajem rada te našim očekivanjima. Održali smo dva roditeljska sastanka, na početku i na kraju ostvarenog projekta.

Na prvom sastanku roditelje smo upoznali s važnostima izgradnje stavova o prihvaćanju osoba s invaliditetom i kako je za to optimalno vrijeme upravo dob njihove djece. Program će s djecom provoditi stručnjaci, kompetentne osobe, njihovi odgajatelji i defektolog. Upoznali smo ih s važnostima integracije osoba s invaliditetom u redovni program vrtića, govorili o sposobnostima tih osoba i potrebi djece s invaliditetom da se druže s vršnjacima. Na drugom roditeljskom sastanku zahvalili smo im na suradnji i čestitali na postignućima te zajednički pogledali snimku dramatisacije priče *Heidi* u izvedbi njihove djece te im prikazali i videozapis druženja s djevojčicom Mihaelom (djevojčica u invalidskim kolicima). Dojmove je suviše komentirati. Dovoljno je reći da je većina roditelja naručila ovu kasetu za uspomenu. Pokušajte zamisliti kojom progresijom će se širiti informacije o osobama s invaliditetom i kako će senzibilizirati mnoge druge sobe a da toga možda neće biti ni svjesne.

## STAVOVI DJECE NA POČETKU I NA KRAJU PROJEKTA

Inicijalno je ispitano 23 djece, a finalno 20. Već je u inicijalnom ispitivanju vidljiv visoki stupanj prihvaćenosti (76%), a u finalnom je taj postupak još znatno povećan (93%). I u ovom slučaju možemo zaključiti da sustavnom informiranošću, a naročito neposrednim, iskustvenim, situacijskim učenjem možemo bitno utjecati na formiranje svijesti i izgradnju stavova prihvaćanja osoba s invaliditetom.

U crtežima je također vidljiva prihvaćenost inicijalno i finalno. Razlika je u tome što se u crtežima djece kod finalnog ispitivanja vidi naglašena interakcija među djecom (npr. voze kolicima, izražavaju emocije, crtaju cvijeće, srca telefon da ih Mihaela može nazvati i sl.), dok u inicijalnim crtežima nema te interakcije.

## SUSRET S MIHAELOM

Susret s Mihaelom bio je vrlo neposredan, djeca su jedva čekala da joj predaju poklone, odabrane brižno i s ljubavlju. Svi su željeli biti u neposrednom kontaktu s njom: da je voze u kolicima, da se s njom loptaju, da je nasmijavaju ... Mihaela je u početku bila suzdržana, namrštena, nije željela razgovarati. No u neposrednoj igri loptom na dvorištu brzo je uspostavila komunikaciju, smijala se i razgovarala. Na kraju boravka u vrtiću sa suzama se oprostila od djece. Vjerujem da će se dugo sjećati



ugodnog boravka u vrtiću. Ovo iskustvo će sigurno olakšati djeci mnoge kasnije susrete u životu, posebno ako se radi o osobama s invaliditetom.

## Umjesto zaključka: NAŠE POSEBNOSTI, MIŠLJENJE I PRIJEDLOZI

Kao specifičnost DV Zvončić potrebno je naglasiti da se ovdje već dulje vrijeme uspješno provodi integracija djece s teškoćama u razvoju te je u tom smislu postignut određeni senzibilitet kod djelatnika vrtića.

U grupi je jedan dječak za svoju malu sestru odabrao ime Klara - ime djevojčice iz priče o *Heidi*. Nakon gledanja crtića o Heidi jedna djevojčica je zaključila: "Baš je kratko, teta Jasna je ljepše pričala", a drugo je dijete izjavilo: "To može biti samo na filmu - da se prohoda".

Bez obzira što su djeca ove dobi već pomalo svjesna realnosti, vole igru i brzo prelaze u svijet mašte i zanesenosti. Zato je primjereno što ranije krenuti s integracijom jer u toj dobi djeca sve lakše prihvaćaju, nisu opterećena predrasudama.

Mišljenja smo da je priča *Heidi* pogodno literarno djelo za odgojno-obrazovne ciljeve u interesu razvoja senzibiliteta za osobe s invaliditetom. Djevojčica Klara u priči predstavljena sa svim osobitostima zanimljive i drage djevojčice neovisno o tome što je u invalidskim kolicima. Sama ta činjenica je u drugom planu tako da ne opterećuje djecu.

Može se reći da je ovaj program dobar (s obzirom da je to pilot-projekt) i da se može provoditi u vrtiću. Bilo bi dobro da zadrži jednu otvorenu formu kako bi ga odgovajaleji još mogli obogaćivati svojim kreativnim pristupom.

Predlažemo da se riječ tolerancija u nazivu projekta zamijeni s riječju prihvaćanje-pogotovo u predškolskoj terminologiji.

pitanja	ispitivanje	ne	možda	da	broj ispitanika
Bi li ti smetalo da u tvojoj grupi bude dijete koje jako teško hoda ili ne može hodati?	I	16	0	7	23
	II	69%		31%	
Bi li htio da ti takvo dijete bude prijatelj?	I	11	1	11	23
	II	47%	6%	47%	
Bi li se s njim igrao?	I	5	3	15	23
	II	21%	13%	65%	
Bi li ga branio kad bi mu se netko rugao?	I	0	0	23	23
	II	1	0	19	20
Bi li mu pomogao kad bi to bilo potrebno?	I	1	2	20	23
	II	6%	8%	86%	
Voliš li ići na izlet?	I	1	0	22	23
	II	4%		96%	
Bi li volio ići na izlet s prijateljem koji teško hoda ili je u kolicima?	I	5	1	17	23
	II	22%	4%	74%	
UKUPNO	I	31	7	123	161
	II	9	1	131	140
		6%	0,7%	93%	

Bosiljka Tasić